

Наурзэ Борисэ мыжъобгъу кыфызэуахыгъ

Хэгъэгъу ззошхом иветеранэу, РСФСР-м изаслуженнэ юристэу Наурзэ Борисэ тыгъуасэ Мыекъяупэ мыжъобгъу кыфызэуахыгъ. Мыщ фэгъэхыгъэ зэхахъэу шылагъэм хэлэжъагъэх Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхыаклушыне

Аслъан, АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, федеральнэ инспектор шхъалэу Лылужъу Адам, АР-м и Апшэрэ хыкум и Тхыаматэу Трахъо Аслъан, Б.Наурзэм иунагъо шыщхэр, илахылхэр, кызыщыхъугъэ къуаджэу Джам-

бэчые кыкыгъэхэр, нэмыклхэри.

— Хэгъэгъу ззошхом иветеранэу Наурзэ Борисэ сэнаушыгъэшхо хэлъэу, шлэныгъэ куухэр зылэкълэу цыфэу шытыгъ. Ар синэлъасэу, сыдэгущылау, игъэсэпэтхыдэхэм сядлоу зэрэщытыгъэм сырэгущо. Мыр кызыщыхъугъэ ыкли зыщяплугъэ къуаджэу Джамбэчые,

ащ шыпсэурэ цыфхэм тафэраз. Борис Батэ ыкъом фэдэ шысэтхыплэхэр телэфэхэ тиобществэ хэхъоныгъэхэр ышлыщтых, ыпэкълэу лыклотэшт, — кылыагъ Тхыаклушыне Аслъан.

Нэужым гушыр зыштэгъэ Трахъо Аслъан Наурзэ Борисэ шылэныгъэ гъогоу кыкыгъэм, гъэхъагъэу илэхэм клэкълэу кытегушылагъ. Хэгъэгъу ззошхом иветеранэу зэрэщытыгъэм даклоу, илъэс 40-м кыкылоцл хы-

кум системэм хэтэу лэф зэришлагъэр, Адыгэ хэку хыкумым итхыамэтэ лэнатлэ зэрэлуыгъэр кыхыгъэщыгъэх. Ар зэрэщытыгъупшэщтыр, ишлэжъ сыдыгъуи зэрагъэлъэлэщтыр кылыагъ.

Зэхахъэм икълэухым Тхыаклушыне Аслъанрэ Трахъо Аслъанрэ мыжъобгъур кызызэуахыгъ. Къэзэрэуагъоигъэхэм ащ къэгъагъэхэр клэралхыагъэх.

ТХЫАРКЪОХЪО
Адам.

Ныбжыкълэхэм яеплъыкълэхэр

Ныбжыкълэ парламентэу АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм цызэхашагъэм я III-рз зэхэсыгъо тыгъуасэ илагъ. Ар зэрэагъ Ныбжыкълэ парламентым итхыаматэу Хыакълэ Рустамрэ ащ игуадзэу Петр Фешинымрэ.

Пстэумкли лэфыгъуи 6 зыхэплээнхэу агъэнэфагъэр. Юридическэ лъапсэ илэу лэф зышлэхэрэм ыкли унэе предпринимательхэм ябизнес лыплъэгъэным, упплэкълэуагъэм епхыгъэ Федеральнэ законным зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъэ законопроектыр

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм хэлхъэгъэным Ныбжыкълэ парламентыр клэщакло фэхъугъ, ары апэу зытегушылагъэхэр. Парламентым хэтэу Шэуджэн Руслъан ащ нэлъасэ фишыгъэх. Бизнесым иуплэкълун фэгъэзэгъэ къулыкъухэм непэ экономикэр кы-

ныгъоу зыхэтэр кыдалыгъэнышъ, тазырэу предпринимательхэм атыралхъэхэрэм къащягъэклэнэу, цыфым ипсауныгъэ е экологием иягъэ язымыгъэклыр хэкуоныгъэ цыкълухэм апае тазырхэмклэ амыгъэпщынэнхэу законопроектым кышхэло. Ныбжыкълэ парламентым хэтхэм ащ фэдэ еклэлаклэм нахыбэу фэдэ кыхынынэу алытагъ ыкли Къэралыгъо Советым — Хасэм ар кыхалхъанэу зэдаштагъ.

Нэужым цыфым шылэныгъэмклэ нахъ ищыкълэгъэ, мэхъэнэ-

шхо зилэ лэзэгъу уцхэм ауасэхэм атегушылагъэх. Аптекэхэр къакулхъэхэзэ, уасэхэм язытет зыщягъэгъозэнэу, мы списокэм хэхъэрэ лэзэгъу уцхэм ауасэ хагъэхъагъэмэ зэрагъэшлэнэу парламентым итхыаматэу Хыакълэ Рустам предложение кыхыгъ. Ащ зэкълэми дырагъэштагъ. Джаш фэдэу Ныбжыкълэ парламентым хэтхэр административнэ пшъэдэкълэу зытыралхъагъэу, ар игъом зымыпщыныгъэхэм шлокл имылэу лэф ашлэнэу зэрэтыралхъэрэм игъэлорышлэни тегущылагъэх. Анахъэу кыхыагъэщыгъэхэр медицинэм, гъэсэнныгъэм яп-

хыгъэу лэф зышлэхэрэр ары. Ахэм административнэ тазыр къатефагъэу, игъом амытыгъэмэ, шлокл имылэу лэфшлэн атыралхъаным ычлэплэкълэ нэмыклэу агъэпщынэнхэмэ нахъ тэрэзэу алытагъ.

Студентхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэни, гъэсэнныгъэм епхыгъэ учреждениехэмрэ научнэ организациехэмрэ я Урысые зэнэкъокъоу «Моя законотворческая инициатива» зыфилорэм ишхольпыр уцугъо зэрэклорэми Ныбжыкълэ парламентым хэтхэр атегушылагъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Теклоныгъэм ия 70-рз илъэс

Заом фэгъэхыгъэ сурэтхэр ашыгъэх

Теклоныгъэм ия 70-рз илъэс фэгъэхыгъэ мэфэкълыхор къэсынклэ макълэ кэнэжыгъэр. Ащ ипэгъокълэу искусствэхэмклэ Адыгэ республикэ клэлэцыкълэ еджаплэу Лъэцэрыкъо Кимэ ыцлэ зыхырэм «Рисунки Победы» зыфилорэ лэфтхэбзэ гъэшлэгъон цызэхашагъ. Ащ хэлэжъагъ муниципальнэ гъэпсыклэ зилэ «Къалэу Мыекъяупэ» инароднэ

депутатхэм я Совет идепутатэу Бэрэздж Асиет.

Живописымклэ отделением щеджэхэрэм сэнаушыгъэу ахэлыр къагъэлъэгъуагъ. Хэгъэгъу ззошхом фэгъэхыгъэ сурэтхэр ныбжыкълэхэм къашыгъэх, заом хэлэжъагъэ ягупсэхэм якъэбархэр къалотагъэх.

— Ветеранхэм шхъэкълэфэныгъэ афашыным, яхэгъэгъу итарихъ ашлэным, тинахыжъ-

хэм лыхъужыныгъэу зэрэхъагъэр ашымыгъупшэным, яшлэжъ агъэлъэлэным мыщ фэдэ лэфтхэабзэхэр афэлорышлэх, — кыхыгъэщыгъ Бэрэздж Асиет.

Кытклэхъухэрэ ныбжыкълэхэм яхэгъэгъу шлу ягъэлъэгъуэныр, Хэгъэгъу ззошхом хэлэжъагъэ ветеранхэм нэлъасэ афашыныгъэх, ахэм къафалотэрэ къэбархэр кызырагурылауагъэм ыкли зэрэзэхашлагъэм тетэу художественнэ еклэлаклэкълэ сурэтхэр ашлынхэр ары зэхэщаклохэм пшъэрыл шхъалэу зыфагъэуцужыгъэр.

(Тикорр.).

Ыпклэ хэмылъэу агъэхынхэ альэкълышт

Хэгъэгъу ззошхом хэлэжъагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ мэлыльфэгъум и 25-м кыщегъэжъагъэу жъоныгуаклэм и 10-м нэс Адыгеим ипочтэ къутэмэ пстэумкли ыпклэ хэмылъэу Урысыемрэ лэкълэб къэрал хэгъэгъухэмрэ ячлэплэ зэфэшхыафхэм телеграммэхэр агъэхынхэ альэкълышт. Урысыем и Почтэрэ «Ростелекомымер» Теклоныгъэшхом ия 70-рз илъэс ихэгъэунэфыкълэны тегъэпсыхэгъэ лэфтхэабзэхэу зэдызэрэхъаштхэм адиштэу ащ фэдэ амал аратышт.

Хэгъэгъу ззошхом хэлэжъагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ Теклоныгъэшхом и Мафэ ехуэлэу зыфаем фэдиз телеграммэ Урысыем ыкли лэкълэб къэралхэм (Украинэм, Беларусым, Молдовэ, Казахстан, Узбекистан, Таджикистан, Кыргызстан, Туркменистан, Азербайджан, Армением, Грузием, Абхъазым, Латвием, Литвам, Эстонием ыкли Къыблэ Осетием) Адыгэ Республикэм ипочтэ къута-

мэхэмклэ агъэхынхэ альэкълышт.

Хэгъэгъу ззошхом зэриветераныр е сэкъатныгъэ ащ зэрэхыгъэр кызылушыхъатырэ тхылыр кызыаштэкълэ, ащ фэдэ фэгъэклотэныгъэхэр афашыщтых.

Почтэхэмклэ Федеральнэ къэралыгъо гъэлорышлэу «Урысыем и Почт» зыфилорэм икътэмэ ипресс-къулыкъу

Тел. (861) 253-12-17, доб. 120 www.Kubanpost.ru

Хэгъэгъу клотл лэфхэмклэ Министерствэм къыритыгъэ пенсионнэ удостоверение Б N81995 серии зилэу мэлыльфэгъум и 21-м, 2001-рз илъэсым Чернявская Любовь Афанасий ыпхъум кычлынагъэм, гъэзетым кызышыхаутырэм щегъэжъагъэу, кълучлэ имылэжъэу лытыгъэнэу.

Ашлогъэшлэгъоныгъ

Теклоныгъэр кызыдахыгъэр илъэс 70-рз зэрэхъурэм фэгъэхыгъэу Къокыплэм шыпсэурэ лэпкхэм яискусствэ и Къэралыгъо музей и Темыр-Кавказ къутамэу Мыекъяупэ дэтым ыгъэхъазырыгъэ кыращэклырэ къэгъэлъэгъоныр Адыгэ республикэ клэлэцыкълэ клиническэ симэдждэщым тыгъуасэ шылагъ.

Музеим илофышлэу Елена Архиповам кызырелуагъэмклэ, Хэгъэгъу ззошхом илъэхъан ыкли ащ ыуж кыкыгъэ уахътэм со-

ветскэ сурэтышхэм ялофшлэгъэ 11 мы къэгъэлъэгъоным хагъэхагъ.

— Мыекъяупэ дэт еджа-

плэхэм зэкълэми ташылагъ плөми хъушт. Ащ нэмыклэу республикэм ирайонхэми танэсыгъ, бэмышлэу Инэм къэгъэлъэгъоныр тшагъэ, — кълэуатэ Елена Архиповам. — Кытклэхъухэрэ ныбжыкълэхэм яхэгъэгъу шлу альэгъоу къэтэдждынхэр, тарихыр ашлэныр, ахэм адаклоу тисурэтышхэм ялэшагъэхэм нэлъасэ афэхъунхэр ары ти-лофтхэабзэ пшъэрылэу илэр. Еджаплэм зэрэщедждэхэрэ

тхылыхэм мы сурэтхэр къадэхъагъэх ыкли клэлэеджаклохэм альэгъугъэх, ау джы игъэклотыгъэу ахэр къаплыхъанхэу амал ял. Клэлэцыкълэхэм къарагъэлъэгъугъэр цифровой шыклэм тетэу атырашыкыгъэхэр арых, еж сурэт шыпкыгъэхэр Москва ыкли нэмыклэ кълэлэшхохэм адэт музейхэм ачлэлых.

Сымэдждэщым члэлэ клэлэцыкълэхэм къэгъэлъэгъоныр агурихыгъ. Сурэтхэр зэкълэ Хэгъэгъу ззошхом фэгъэхыгъэх, ау зэфэшхыафэу ахэр шыгъэх. Гупшысэ куухэм уакыфагъэушы.

Тицыфхэм кынынэу альэгъугъэр кыралотыкы, Теклоныгъэм зэрэщыгушылыкыгъэхэр арытэлагъо.

Елена Архиповам къэгъэлъэгъоныр тарихым икълэлэцыкълэ кыыригъэжъагъ. Нэужым сурэт пэпч зыщашыгъэ уахътэм, авторым кылотэнэу зыфэягъэм кытегушылагъ. Аркадий Пластовым исурэтхэу «Жатва», «Фашист пролетел», Александр Дайнеко исурэтшыгъэу «Оборона Севастополя» ыкли нэмыкълэхэм клэлэцыкълэхэр ягуапэу яплыгъэх.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.

Теклоныгъэм ия 70-рэ илъэс

хагъ: «За проявленный героизм в бою, преданность Родине т. Сташ достоин Правительственной награды ордена Ленина и присвоения звания Героя Советского Союза».

А наградной тхьапэр лъагъкълуатэзэ апэу зылэкълыхьагъэр я 395-рэ шхончэо дивизион икомандирэу полковникэу Рахимовыр ары. Мары ащ къытырхьагъэр: «Орден Ленина с присвоением звания Героя Советского Союза. 20 декабря 1942 г».

Ащ ыуж тхьыпэр зылэкълыхьагъэр я 56-рэ Дзэм икоманду-

Лыхъужьым мыжъобгъу къыфызэгуахыгъ

Теуцожь районымкълэ къуаджэу Гьобэкъуае игурыт еджаплэ зэхэхьашхо щырекълыхьгъ. Зыфэгъэхьыгъагъэр чылэм икълэлэ плугъэу, ыпсэ емыблэжъу заом хэлэжъагъэу, лыхъужьыгъэу зэрихьагъэм фэшл Лениным иорден къызфагъэшъошагъэу Стлашъу Ахьмэд Ереджибэ ыкъом мыжъобгъу къыфызэлыхьгъэныр ары. Ащ къырагъэблэгъагъэх, хэлэжъагъэх район администрацием ипашэхэр, ахэм ялофшлэгъухэр, Мыекъуапэ къыкълыхьгъэ хьакълэхэр, якълэлэ плугъэхэр, къоджэдэхэр, кълэлэ еджаклохэр.

Стлашъу Ахьмэд мыжъобгъу къыфызэлыхьгъэным фэгъэхьыгъэ зэхэхьэр зерищагъ гурыт еджаплэм идиректорэу Еутых Аслъан. Апэ ащ гуцылэр зэритыгъэр егъэджен-плуныгъэ лофшлэным иветеранэу, Гьобэкъуае щыщэу, ягъунэгъу къутырэу Шевченкэм дэт гурыт еджаплэм илъэсыбэрэ идиректорыгъэу, тигъэзет иныбджэгъушлюу Стлашъу Майор. Дзэкълэплэ лыхъужъэу Стлашъу Ахьмэд щыфызэлыхьгъэ ыкълэ зэо гъогуо къыкълугъэхэр зыфэдэхэр игъэклотыгъэу къеклолагъэхэм ащ къафилоагъ.

Къызэрилуагъэмкълэ, Ахьмэд 1914-рэ илъэсым Стлашъу Дзэгуащэ иунагъо кыхъухьагъ. Ар кълэлэ лэпэлъагъэу, иныбджэгъуэхэм къахэщэу, лэужыгъэу, мытэрэзэу узеклоныр имыкъласэу, хъупхъэу, чанэу, шыпкъагъэ хэлъэу, зыфехьэрэр ыгъэцаклэу, кълэлэ хьалэлэу щытыгъ. Комсомолым хэтыгъ, икълуаджи икълэсагъ, общественнэ лофшлэнхэм ахэлэжъэщыгъ.

Нэмыц техаклохэр ошлэ-дэмышлэу тикъэралыгъо къызытебанэхэм, апэ Гьобэкъуае дащыгъэхэм ащыщыгъ. Игъусагъ Биданэкъо Къасимэ. Заом имэшлэу лыгъэ зыщыпэхьагъэр 1942-рэ илъэсым ибэдзэогъу мазэ и 23-м къалэу Батайскэ дэжъ. Ащ нэмыцхэр къыдзэрэгъэбнагъэхэу щыхъушлэщыгъэх.

Стлашъу Ахьмэд я 395-рэ шхончэо дивизион ипротivotанковэ ротэ ия 29-рэ отделение хэтыгъ. Ащ идзэкълэплэхэм пшъэрлэ шхьалэу къафагъэуцугъагъэр псыхьом телъ лъэмьджэу нэмыцхэр къызэрыкълэщхэр пшым лэкълэмыгъэхьыгъэныр арыгъэ. Стлашъу Ахьмэд итпкълэ фашистхэм щэр атырпхьанкълэщыгъ. Мыщ дэжъым игъусагъ икъоджэгъоу Биданэкъо Къасими.

Зытло-зыщэ нэмыцыздэр зэкълэфэжыгъ, ау етлани шлуцъары-

мэр атырихэу къажэхыхьэхэу къекъэжыгъэх. Ахьмэд къызыплэкълымэ, елъэгъу тидзэкълэплэхэр макълэ зэрэхъугъэхэр, нахьыбэр къаукълыхьгъэ е къаулагъ. Къаукълыхьгъэхэм ащыщыгъ отделением икомандирэу Григорий Королесоври, иныбджэгъоу Биданэкъо Къасими.

Мыщ дэжъым протivotанковэ дивизионным икомандирэу майорэу Бобровыр зылэкълыхьгъэ наградной тхьапэм къыритхьагъэм шъушъыдгъэгъозэн. Ащ ит: «Красноармейцэу Стлашъу Ахьмэд ынэмэ лъыр къателъэдагъэм фэдэу къэджагъ: «Ти Родине, Сталиным апае тапэ едгъэхьушт. Мы чыплэм тпсэ щыхэкълыхьтми, зы лъэбэкълыхь тыкълэзэкълэкло-щтэп» елошъ, иавтомат щэу дэлъыр еухьыфэ фашист уклэ-клохэм гухъэ-гужъэу афишлыгъэр атырегъэпщэхэ. Етланэ топыщэу илэри атырпхьанкълэ. Лъэмьджэу къыухъумэрэм къеклоплэрэ гъогум лъэкъо хэгъэуцауапэ имылэу нэмыц хьадишъэ пчъагъэ щызэголь ышлыгъ. Ащ пае къэмынэу емынэм фэдэу нэмыцхэр къэкълэ. Ахэм апэуцужьынэу къэнэжыгъэгъэ закъор ежъ Стлашъу Ахьмэд. Адрэ нэбгырэ заулуу улагъэхэу, лъэкълэ зымылэжъэу къэнагъэхэм тлэкълэу зэкълэклонхэу унашъо къафишлэ, Ахьмэд джыри фашистэу къекълэуалэхэрэм гранатэр ахидзи, дыригъэхьыгъэх. Ащ ыуж адрэ къэнэгъэ нэмыц купышхор нахь благъэу къызэригъэкълуалэ, ятлонэрэ гранатэр къыгъауи яхьэдэгъу а чыплэм щаригъэгъотыгъ, ежыри хэкълэдагъ».

А лыхъужьыгъэу Стлашъу Ахьмэд зэрихьагъэм фэшл ыпшъэкълэ зигугъу къэтшыгъэ майорэу Бобровым наградной тхьапэу зэхигъэуцуи ипашэхэм афигъэхьыгъэм мырзуштэу ит-

ющэу генерал-майорэу Рыжовыр ары. Ар тыгъэгъазэм и 26-м, 1942-рэ илъэсым къытетхьагъ «Достоин присвоения ордена Ленина и звания Героя Советского Союза» ылуи. Ащ кълэжыгъэхэу бригаднэ ыкълэ полковой комиссархэр, Дзэм и Военнэ Совет хэтхэри (ахэм альэкълуацлэхэр щылэхэп).

Аужыпкъэу наградной тхьапэр зыдагъэхьыгъэр Фронтым и Военнэ Совет. «Достоин награждения орденом Ленина»

фэдэу зеклогъэ тиадэгъэ кълэу ыпсэ емыблэжъэу нэмыц техаклохэу шъэ пчъагъэ автоматкълэ, топкълэ зэхэзыуки, изакъоу къызынэм, къащтэр ымышлэу фашист хьакълэ-къуакълэхэр благъэу къызэригъэкълуалэхэ, гранат закъоу къэнагъэр ахидзи, офицерхэр зерахэтэу пый дзэкълэплэ пчъагъэмэ яхьэдэгъу Батайскэ лъэмьджэу икълэплэм зэрэщаригъэгъотыгъэм фэшл тидзэ пэщэ полковникхэм, генералхэм игъоу альэгъуи къыфагъэ-шъошэгъэ цлэ лъаплэу «Советскэ Союзым и Лыхъужъ» зыфилоэрэ къызэрэрамытжыгъэр ары.

Шыпкъэм нахь лъаплэ щылэп. Мощ фэдиз дзэкълэплэ пэщэшхэхэу Теклоныгъэм икълэдэхьыгъэ тидзэхэр

Стлашъу Ахьмэд мыжъобгъу къыфызэлыхьгъэным фэгъэхьыгъэ зэхэхьэм хэлэжъагъ ыкълэ къыщыгушъылагъ район администрацием ипашэ иапэрэ гуадзэу Зэрамыку Салбий. Ипсалъэ ащ къыщылуагъ Теклоныгъэр къызыдагъыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъурэр зэкълэ тикъэралыгъо щыпсэхуэрэм ямызакъоу, зэрэдунаеу зэрэщыхагъэунэфыкълыхьтэр. Лыгъэгъэ заом хэлэжъагъэхэр, мамыр щылакълэ къытфэзыыхьыгъэхэр, фашизмэм тыщызыухъумагъэхэр егъаши тшыгъупшэщтхэп. Ащ ишыхьат Стлашъу Ахьмэд фызэхашэгъэ зэхэхьэри. Кълэеджаклохэм дэгъоу еджэнхэу, къоджэдэхэм, зэкълэ зэлукълэм къекълэплэ-гъэхэм псауныгъэ пытэ ялэнуу, шлоу, дэгъоу щылэр къадэхъунэу, мэфэкълэ хьэр техьанхэу Салбий къафэлъэуагъ.

Джащ фэдэу зэхэхьэм къыщыгушъылагъэх, Стлашъу Ахьмэд илыхъужьыгъэ осэшхо зэрэфаширэр, ащ къыфагъэшъошэгъэ цлэ лъаплэр агъотыжыгъэр зэрэфаер къаулагъ районным иветеранхэм я Совет итхьаматэу Нэмытлэкъо Юрэ, чыплэ коим ипашэу Теуцожь Бислан, Мыекъуапэ къыкълыхьгъэхэу художник-модельерэу Стлашъу Юрэ, хы флотым апэрэ ранг зилэ икапитанэу Цыкълушъо Аслъан, тигъэзет илофышлэу Къэзэнэ Юсыф.

Икълэухым Стлашъу Ахьмэд ыкълэу Аскэр (зэрэшлэрэр Ким) зэхэхьэм къекълэлагъэхэм, мыжъобгъум икълэуэлыхьыгъэ дэлэжъагъэхэм, пыллыгъэхэм «тхьашъуегъэпсэу» къариуагъ.

Гьобэкъо гурыт еджаплэм ичлэхьаплэу къыщызэлыхьыгъэ мыжъобгъум техъоу телъыр къытырахыгъэ район администрацием ипашэ иапэрэ гуадзэу Зэрамыку Салбий, Стлашъу Ахьмэд ыкълэу Кимэ ыкълэ ыпхъоу Мулиэт. Ащ мырзуштэу тетхьагъ: «Сташ Ахмед Ереджибович. 1914 — 1948, выпускник Габукайской средней школы. За мужество и героизм, проявленные в борьбе с немецко-фашистскими захватчиками в июле 1942 года в обороне г. Батайск в составе протivotанковой роты награжден орденом Ленина».

Цыфхэр екълэлагъэх, къэгъагъэхэр кълэралыхьагъэх.

P.S. Тэ зэрэтшлэрэмкълэ, Нэмытлэкъо Юри, нэмыкълэми зэхэхьэм къызэрэщылауагъэмкълэ мы юфым изэхэфэн, изэгъэфэн, изэхэщэн кълэщакълэ фэхьыгъэри, зыпшъэ дэжыгъэри Гьобэкъуае икълэлэ плугъэу, ащ фишлэщымкълэу зышхьахьыгъэу, Теуцожь районым инароднэ депутатэу, тигъэзет иныбджэгъушлюу Стлашъу Вячеслав ары. Джи дэгъугъэ Стлашъу Ахьмэд тын лъаплэу къыфагъэшъошагъэр илфыгъэхэм къафэгъотыжыгъэным ыуж ихьагъэхэмэ.

НЭХЭЕ Рэмзан.

ЗИГЪО ЗЭХЭГУЩЫНЭГЪУ

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджаплэ техникэскэ ыкӀи экономическэ литературэмкӀэ иотделрэ МыекӀопэ къэралыгъо технологическэ университетымрэ мы аужырэ илъэситӀум гъусэныгъэ зэдашыгъэу, программэ гъэ-нэфагъэу «Зеленая гостиная» зыфиӀорэм Ӏоф дашӀэ. Анахъэу анаӀэ гъуитӀуми зытетыр шӀэ-ныгъэ икӀухэр ыкӀи амалхэр мы темэмкӀэ къызӀэкӀэгъэхъ-гъэнхэр, ахэр зэрифэшъуашъу щыӀэныгъэм щыгъэфедэжыгъэнхэр ары.

Ӏофтхьабзэм хэлэжыгъэх МКъТУ-м икӀэлэегъэджэ-шӀэныгъэлэжыгъэр ыкӀи университетым ландшафт дизайнымкӀэ икӀутамэ ия 3-рз курс истудентхэр.

Тикъалэ — тиунэ. Ащ итеплэ-шъуашӀэ, идэгъугъэ-дэхагъэ, икӀэбзэгъэ-изэгъэзэфагъэ, щӀч хэлэп, зэллытыгъэр тэ, цыфхэм, ащ тигъэгумэ-кӀэу, тызэрэфэулэурэр ары. Ащ еллытыгъэу къыхэзэгъэщымэ сшӀомгъу ныбжыкӀэхэу (чыплӀэ) ландшафт гъэкӀэрэкӀэн-зэгъэзэфэн сэнэхъатыр къызӀэкӀэзыгъахъэхэрэм ащкӀэ пшъэдэклӀыж зэрӀэщтыр. Джащ фэд, къалэм культурэмкӀэ игъэӀорышӀапӀэ, къалэм игъэдэхэн, игъэкӀэрэ-кӀэн-зэтэгъэлсыхъанкӀэ

Къалэм теплъэшӀу зэрэфэшӀыщтыр

испециалист шхъалэ, псэуплэ-коммунальнэ хызмэтым Ӏо-фышӀэ шхъалэ ыкӀи апшӀэрэ еджаплэхэу сэнэ-хъатым зыщыфа-гъасэхэрэм ащкӀэ бэ яллытыгъэр.

Къалэм игъэдэхэн зыплӀокӀэ, бэ къыуытырэр: изэгъэзэ-фэгъа-гъи, иурамхэр зэрэзэгъы-рыкӀи, гъэпсэфыплэ чыплӀэхэр зыдэщытым, къэгъэгъэ къэ-гъэкӀыплӀэхэм, паркхэм, куль-турэм иунэхэм ягъэцӀэкӀэгъэ-зэлугъэкӀотыгъагъи. Хэти щы-гъуаз, тиреспубликэ гупчэу МыекӀуапэ илъэсипшӀ горэкӀэ узӀэкӀэлэбжымэ, Урысыем икӀэ-лэ анахъ шхъуантӀэу, къаб-зэу, гупсэфэу, рэхъатэу, гүлэ-тыплӀэу итхэм апэрэмэ зэра-щыщыгъэр. Ау а шапхъэм ар-итыным, пэрытхэм ахэтыным пае, хэти къалэр зикӀасэхэм, зильӀапӀэхэм, ащ икӀэбзагъи, икӀэрэкӀагы щыкӀагъэ афэмы-хъуным, а лъэныкъохэм нахъ ягугъугъэным анаӀэ тетын фае.

АрышӀ, Ӏофтхьабзэу «Город в цветочном убранстве» зы-

филоу, мы мафэхэм Лъэпкъ тхылъеджаплэм щылагъэм мы мурадыр зэшӀуихэу зэрэщы-тыр нафэ.

Техническэ ыкӀи экономи-ческэ литературэмкӀэ тхылъ-еджаплэм иотдел ипащэу **Нина Плотнерчук** Ӏофтхьабзэр къызэ-лӀуихыгъ ыкӀи мы программэ гъэнэ-фагъэм къыды-хэллытагъэу Ӏо-фэу ашӀэрэм, те-мэ гъэнэфагъэу — шыкӀа-кӀэ-хэмкӀэ, псэолъэ-шынымкӀэ, чыг-гъэтӀысыхъаным-кӀэ, къэгъэгъэ-къэгъэкӀынымкӀэ, теплъэ-шӀошэ гъэдэхэнымкӀэ, дэн-бзэнымкӀэ, кӀэкӀэу къэплон хъумэ, дэхагъэм узэрэфэлэ-жыщтыр, ар цыфым еж ылапэхэмкӀэ, иакъыл-къулайкӀэ зызэрэфигъэпсырэр зэрэзэ-щыфыралотыкӀыжырэр къы-лӀуагъ. НыбжыкӀэхэм къашъ-хъапэщт литературэ бай мы лъэныкъохэмкӀэ отдѐлым зэри-

лэм, электроннэ шыкӀэ-хабзэхэр бгъэфедэхэзэ, ахэр зэбгъэгъо-тынхэ ыкӀи плэ къибгъэхъан-хэ зэрэплӀэкӀыщтым анаӀэ ты-раригъэдзагъ.

МыекӀопэ къэралыгъо тех-

тым къышыгущылагъэх МКъТУ-м экологиемкӀэ ифакультет истудентхэри. «Ландшафт архи-тектурэр» зыфиӀорэ лъэныкъом-кӀэ ухъазырынгъэ икӀу зэрӀэр къапшӀэу къылотыкӀын зэхэугу-фыкӀыгъэхэр, лӀупкӀэхэр къа-шыгъэх. Адыгэ Республикэм ипсэуплэ чыплӀэхэр къэгъагъэ-хэмкӀэ зэрэбгъэдэхэщтхэм къытегущылагъэх **Элина Ша-каяр, Оксана Лазаревар, Свет-лана Авдеевар.**

Къэрэщэе-ЩэрджэсымкӀэ

нологическэ университетым ландшафт архитектурэмкӀэ ыкӀи мзэ ӀофымкӀэ икафедрэ идо-центэу, шӀэныгъэлэжыгъэу **Уджы-хъу Мигретэ** къалэм итеплэ-къэгъагъэхэмкӀэ гъэкӀэрэкӀэгъэ-ным экологиемкӀэ ифакультет илахъэу хэлпыр къыӀуагъ. Уни-верситетым идоцентэу, мэкъу-мэщ шӀэныгъэхэмкӀэ кандидатэу **Наталья Трушевам** къэлэ шӀо-лпырыр къэкӀырэ лъэпкъхэмкӀэ зэфэдэу зэрэбгъэдэхэщт шы-кӀэхэр къыӀотагъ. Университе-тым икӀэлэегъаджэу, биологие шӀэныгъэхэмкӀэ кандидатэу **Алексей Моторин** игушыӀэ зыфэгъэхыгъагъэр гъэтхэ къэ-гъэгъэ шӀэгъум анахъэу бгъэ-тӀысыхэмэ зишӀуагъэ къэкӀошт лъэпкъхэр ары. Анахъэу къыхи-гъэщыгъэр нарцисс лъэпкъ зэ-фэшъхъафхэр чыплӀэ гъэкӀэрэ-кӀэнымкӀэ анахъ къэкӀухэу, ятеп-лъэкӀи, ащӀчырэмкӀи (ошхи, ты-гы, жыбгы) зэрэпӀэщхэр ары.

Зигъо зэхэгущыӀэгъу сыхъа-

къуаджэу Хъабзэ икӀэгъэгъэ куашэхэм зыкъягъэштэгъэнымкӀэ Ӏофэу пшӀэн фаер ыкӀи ахэмкӀэ зэфэхьысыжыкӀэр къышыгъ **Ма-дина Домалаевам.**

Мзэ шхъомччыгъ лъэпкъхэр къалэм ишхъонтӀэгъэ-гъэкӀэ-рэкӀэнкӀэ зэрэбгъэфедэщтхэр, ахэм укъызэрадекӀокӀыщт шы-кӀэр кӀэкӀэу къыӀотагъ **Надежда Панчук.**

Ӏофтхьабзэр тхылъ къэгъэ-лъэгъонэу «Экология чистоты» ыӀоу Лъэпкъ тхылъеджа-плэм щызэхашагъэм къыгъэбаигъ, студентхэм къашъхъэпэщт ли-тературэр сыдыгъуи мыщ ща-гъотын зэралӀэкӀыщтыр аралӀуагъ.

«Зеленая гостиная» зыфиӀорэ программэм изичэзыу Ӏахъ шыуагъэ къытэу кӀуагъэ, тапӀкӀи яшӀэныгъэ ыкӀи яамал-къулай-хэм зэрахагъэхъоштхэм фэ-лорышӀэщтых.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр Ӏофтхьабзэм къы-щытырахыгъэх.

ЗэлукӀэгъу фаб

Теуцожь районым ит къуаджэу Гъобэкъуае дэсхэм янахыбэр Ӏэшъынэх. Ахэм зэгурыӀоныгъэ азыфагу илъэу, нахыжыхэр агъэлаплэхэу мӀэпсэх.

Ушъхъагъу зэфэшъхъафхэм апкӀэ къыкӀыкӀэ Ӏэшъынэхэр нэмыкӀ шӀолъырыбэхэм ащӀэпсэх. Къэбэртэе-Бэлыкъар Респубикэм щыӀэ Ӏэшъынэхэр мэлылфэгъум иапэрэ мафэхэм Гъобэкъуае къэкӀогъагъэх. Ятэжъ пӀашӀэхэр зыщыпсэу-щтыгъэхэ чыплӀэр зэрагъэлъэ-гъунэу, тарихъыр нахъ игъэкӀо-тыгъэу зэрагъэшӀэнэу, яунэ-къошхэм нӀуасэ афэхъунхэу ахэр гъогу кӀыхъэ къытехъа-гъэх.

КъэкӀуагъэхэм ахэтыгъэх Къэбэртэе-Бэлыкъар Республи-кэм и ДОСААФ илъэс 35-рз итхъамэтагъэу, генералэу Ӏэ-шъынэ Юрз, Арсен къоджэ псэуплӀэу «Старый Черек» зы-цӀэм ичӀыплӀэ зыгъэӀорышӀэ-жыплӀэ идепутат, Малил мэкъу-

мэщ шӀэныгъэхэмкӀэ кандидат, къоджэ псэуплӀэу «Старый Че-рек» зыфиӀорэм ичӀыплӀэ зы-гъэӀорышӀэжыплӀэ ари идепутат, нэмыкӀхэри. ЗэкӀэмкӀи нэбгырэ 11 хъуштыгъэх.

ХъакӀэхэм апэгъо-кӀыгъэхэм ахэтыгъ Теуцожь район адми-нистрацием ныбжы-кӀэ ӀофхэмкӀэ иотдел ипащэу Ӏэшъынэ Нал-бий. Ащ къызэрэ-тфиӀотагъэмкӀэ, къэ-кӀуагъэхэр мэфитӀо щылагъэх. Къуаджэр къарагъэкӀухъагъ, Те-уцожь Цыгъо имузей ащагъэх. Джащ фэ-дэу культурэм и Унэу къуаджэм дэ-

тыри арагъэлъэгъугъ. Ӏэшъынэ лапкъом нахыжыгъэу хэтхэм адэжъ кӀуагъэх, нӀуасэ зафа-шыгъ.

ХъакӀэхэм къызэралӀуагъэмкӀэ, къыздикӀыгъэхэ псэуплӀэм Ӏэшъы-нэхэр бэу дэсых. Непэрэ ма-фэм ехъулӀэу унэгъо 89-рз ащ цӀэпсэу, нэбгырэ 401-рз мэхъух. Ахэр зэрэгъэлъапӀэх, зэхахъэх, Адыгеими яунэкъошхэр зэри-хэр ашӀэщтыгъэ, къэкӀонхэу бэшӀагъэ агу зильыгъэр.

Хэгъэгу ззошхом Ӏэшъынэхэм ащыщэу нэбгырэ 21-рз зэрэ-хэкӀодагъэр зызэхэхым, Къэ-бэртэе-Бэлыкъар Респубикэм къыкӀыгъэхэм ахэм ацӀэкӀэ ал-лее ашӀынэу зэрэфаехэр къа-лӀуагъ. Ахэм ягухэлъ гъобэкъое Ӏэшъынэхэм дырагъэштагъ. Мы мафэхэм нэбгыриплӀ хъухэу ахэр къуаджэм къахлохи заом хэкӀодэгъэ нэбгырэ пӀэпчъ ыцӀэ-кӀэ пчӀэй чыгъ афагъэтӀысхъагъ. Джащ фэдэу псэуплӀэу «Ста-

рый Черек» зыфиӀорэм щып-сэурэ Ӏэшъынэ лапкъом ыцӀэкӀэ ТекӀоныгъэр къызыдахыгъэр илъэс 70-рз зэрэхъурэм фэ-гъэхыгъэ саугъэт къызыда-щагъ.

Зэунэкъошхэу, зы лапкъо къыхэкӀыгъэ Ӏэшъынэхэр къэ-зэрэшӀагъэх, зэлукӀэгъу фабэу ялагъэр агухэм бэрэ илӀыщт. ТапӀкӀи ахэр зэхэхъащтых, зэ-регъэлъэпӀэщтых.

ПИАТЫКЪО Анет.

Теклоныгъэм ия 70-рэ илъэс Егъэшлэрэ гукъэкIыжъ

ЖьоныгъокIэ мазэм икьи-хьагъухэм адэжъ къэгъагъэ хьурэ лъапкхэм ащы сире-ныри. Ар Теклоныгъэм икьэгъа-гъэкIэ алытэ, сыда плэмэ 1945-рэ илъэсым тидзэкIолхэм нэмыц техакIохэр зэхакъути, Теклоныгъэр къыдахыгъэу Бер-лин кыкIыжыхэ зэхьум, ахэр кызыэрэкIожыхэрэ мэшлюкэ эшелонхэм цыф бэдэдэр нэгъушлюу апэгъокIыштыгъэ. Тэ тыхэгъэу имызакъоу, Европэр кызыэпачыжы зэхьуми къа-лэ, псэуплэ цыкIу пэпчъ яс-танциехэм тилыхъужьхэр зэрыс

мэшлюкхэм мэ Iэшлур зыпи-лъэсыкIырэ сирень къэгъэгъэ Iэрамхэр къатыратакъоштыгъэ.

Ащ фэшI, Теклоныгъэр къы-зыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэ-рэхьурэм ипэгъокIэу Урысы-ем ичIыплэ пстэуми Iофтхьаб-зэу «Сирень Победы» зыфи-лорэм фэгъэхьыгъэ Iофыгъохэр ащызэрахъэх. Адыгэкъалэ щы-псэухэрэми а мэхъанэшхо зилэ Iофым ялахьышл хашыхьагъ. Къалэм имэрэу Хьатэгъу Нал-бий япашэу платан аллеу мемориал комплексым дэжъ щэгъэпсыгъэм цыф бэдэдэ блы-

пэм ипчэдыжъ къекIолэгъагъ. Ахэтыгъэх ахэм заом ивете-ранхэу Чэтыжъ Исмахылэрэ Iэшынэ Сэфэрбийрэ, админи-страцием, нэмыкI къулыкIушлэ-плэхэм ялофышлэхэр, общест-веннэ организациехэм ялыкIох-хэр, апэрэ гурыт еджаплэу НапцIэкIо Бадур зипашэм ия 10-рэ классхэм арысхэр.

Джащ фэгъэхьыгъэ Iофыгъо-хэр ащырекIокIыгъэх къалэм хэхьэрэ къутирэу Псэкъупси, щыльагъэкIотэшт къуаджэу Хьальэкъуай. Къызэрауагъэм-кIэ, сирень чыг цыкIуишъэу

ныбжыкIэхэм агъэтысыгъэхэу бэрэ пэмылэу мэ Iэшлур зы-пилъэсыкIэу къэгъагъэ къэхьу-штхэр ятэжъ плашъэхэм, ятэ-тэжъхэм ялыкIухъужьныгъэ, яшIэжъ фэгъэхьыгъэх.

Джащ фэдэ Iофтхьабзэхэр щырекIокIыгъэх Теуцожь рай-оным игупчэу ПэнэжыкIуай. Заом щыфэхыгъэхэм ясау-гъэтэу паркым дэтым дэжъ щэгъэтысыгъэ сирень чыг цыкIу 40. IофшIэнхэм ахэлэ-жыагъэх район администрацием ипашэу ХьачмамыкIо Азэма-т, игуадзэхэу Зэрамыку Салбий, Бэгъушъэ Борисэ, ПэнэжыкIо-е чыплэ коим, мээ хьызмэтшлэ-плэм ялофышлэхэр, гурыт еджа-плэм кыкIыгъэхэр, — Теклоныгъэр къызыдахы-

гъэр илъэс 70-рэ зэрэхьурэр хэти шлэ ыльэгъурэ мэфэкIы-шхоу щыт, — IофшIэнхэм афе-мыжъэхэзэ къекIоллагъэхэм апашъхэ псэлъэ кIэкIэу къы-щишыгъэм къыщилуагъ Хьач-мамыкIо Азэма-т. — «Теклоны-гъэм исирень» зыфилорэ ак-цием ухэлэжьэныр зэрэгъушлэ-гъом имызакъоу, насыпгыгъэу сэлъытэ — егъэшлэрэ гукъэ-кIыжъ шлагъоу зыдэпIыгышты. Заом щыфэхыгъэхэм, хэлэжы-гъэхэу псаоу кыкIыжыкIыжы-зидунае зыхъожьыгъэхэм, непэ къытхэтхэми ялыкIухъужьныгъэ тэгъэлъапIэ, тырэгъушхо, цыф лъэпкыр цэлэфэ ащыгъупшэ-тхэл, шъхьащэ афашыгъэ къа-хьышты.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Ветеранхэр рагъэблэгъагъэх

Хэгъэгъу ззошхом Теклоныгъэр къызыщыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхьурэм фэшI республикэм Iофтхьабзэ зэфэшъхьафхэр цызэхашъх. КъыткIэхъухьэрэ лIэужхэм ятэжъ плашъэхэм апсэ емыблэжъхэу яхэгъэгъу кызыэрагъэгъунагъэр яцIыкIугом къыщегъэжыагъэу ашIэн фэе. Ар къыдалытэзэ, кIэлэцIыкIу Iыгыплэм къыщегъэжыагъэу тарихьыр сабийхэм афалуатэ.

Мыекъуапэ дэт кIэлэцIыкIу Iыгыплэу N 3-м мы мафэхэм мэфэкI Iофтхьабзэ гъэшлэгъон цызэхашагъ. Хэгъэгъу ззошхом хэлэжыагъэхэр, зэокIыбым иве-теранхэр ащ къырагъэблэгъа-гъэх.

МэфэкIэу къэблагъэрэм те-гъэпсыхьагъэу Iофтхьабзэр зы-щыкIогъэ залыр гъэкIэрэкIэгъа-

гъэ. Хэгъэгъу ззошхом илъэхъан агъэфедэщтыгъэ Iэмэ-псымэхэм афэдэхэри ащ щытлэгъуагъэх. Заом фэгъэхьыгъэ ордэхэр, усэхэр кIэлэцIыкIухэм къалуа-гъэх. Лъэхъэнэ кIынэу тина-хьыжъхэм кызыэранэкIыгъэр агурагъалозэ, тарихьыр афалуа-тэзэ, кIэлэплухэу ГьонэжыкIо Асерэ КоцэкIо Саидэрэ са-

бийхэр агъэхъазырыгъэх. Мэфэ-кIыр зэрифэшъуашэу зэхэщэ-гъэным зилахьышлэу хэзылъхьа-гъэхэм ащыщых кIэлэплэу шъхьалэу Тхыгъо Аминэтрэ му-зыкальнэ пащэу Татьяна Ми-рецкаямрэ.

Пыир къызытемыкIошъуагъэ тидзэкIолхэр угу къагъэкIыхэу, сэнаушъыгъэ ин ахэлъэу кIэлэ-цIыкIухэм зыкъашыгъ. Ахэм яплъыгъэ ветеранхэм кIынэу апэкIэкIыгъэр агу къэкIыжыгъ, анэпсхэр къашлокIуагъэх.

— Сыд фэдиз уахътэ текIы-гъэми, тилыхъужьхэр тчыгъу-пшэштхэл, ахэм яшIэжъ дгъэ-лъэплэшт, къыткIэхъухьэхэрэм ар ядгъэшлэшт. Непэ тичIыгу тызэрэтетыр шъоры зыхъаты-рыр. Тыхэгъэгъу къэшъуухъумагъ.

Псауныгъэ пытэ шъуилэнэу, къышъукIэхъухьэхэрэм шъуа-дэтхэжыныу сышъуфэлъало. ШъузэрэтиIэм тырэгъушхо, шъо къытфэшъуашагъэр тчыгъупшэ-штэп, — ветеранхэм зафи-гъэзагъ кIэлэцIыкIу Iыгыплэм ипашэу Даур Маринэ.

Заом хэкIодагъэхэм нэужым зы такыкIэрэ афэшъыгъуагъэх. МэфэкIыр зэхэзыщагъэхэмрэ кIэлэцIыкIухэмрэ лъэшэу зэ-рафэразэхэр къылуагъ ВэрэкIо Анисет.

— Шулъэгъуныгъэу, шъхьэ-кIэфэныгъэу къытфышъуилэр непэ къэжыгъэпшэуагъ, — къылуагъ ащ. — Шъуитэтэжъ-хэр псэемыблэжъэу, ежъхэм ашъхэ къамыгъэгъунэу, шъо шъукызыэрэхъуштым пае пыим езуагъэх. Ар шъо зыщыжъу-гъэгъупшэ хъуштэп. Дгъоу шъуеджэн, шъуихэгъэгъу шлэу шъулъэгъун, ар къэшъуухъумэзэ

шъупсэун фэе. Сыд фэдиз уахътэ тешлагъэми, шъуина-хьыжъхэр зыщышъумыгъэгъуп-шэх.

— Лъэхъэнэ кIынэу тыкы-зыхэкIыгъэр, топыщэ макъэу ттхьакIумэхэм арытыгъэр тчы-зыгъэгъупшагъэр шъоры, къыт-кIэхъухьэрэ лIэужхэр ары, — къылуагъ Вера Крюковам. — Шъуичэф макъэ зызэхэтхыкIэ, тызэрэнасышлор къыдгурэлэ. Заом хэкIодагъэхэм яшIэжъ зэрэжыгъэлъапIэрэмкIэ, ар зы-нэ кIэкIыгъэхэр зэрэзыщышъу-мыгъэгъупшэрэмкIэ тхьашъуегъэ-псэу.

МэфэкI Iофтхьабзэм ыуж кIэлэцIыкIухэр ветеранхэм акIэ-рытIысхьагъэх, Хэгъэгъу ззо-шхом фэгъэхьыгъэ къэбархэр ахэм къафалотагъэх.

ПИАТIЫКIО Анет.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

ШIЭНЫГЪЭ КОНФЕРЕНЦИЕР

Узэкъотмэ, къушъхьэри бгъэкощын

ТыхэгъэгукIэ анахъ мэхъа-нэ зилэ мэфэкIэу Теклоныгъэ-шхом ия 70-рэ илъэс мафэ къэс нахъ пэблагъэ тэху. Ма-мырныгъэм, шъхьафитныгъэм, рэхъатныгъэм анахъ лъапIэ хэтрэ цыф лъэпкыкIы зэрэ-щымылэр кIагъэтхэу тыди — Урысыеми, ащ исубъектхэми Iофтхьабзэхэр ащэкIох. Ахэм Хэгъэгъу ззошхом итарихъ кIэ-зыгъэнчъэу къащыралотыкIы. Тиохътэ плъырэу Украинэм гукIодыгъуабэр зыщыхъурэм, нацизмэм, фашизмэм икIэры-кIэу зыкъалэтыжъэу, зэкIэ агъэ-быжъотэу зыщыфэжыагъэм, ащ фэдэ зекIокIэ-шыкIэ бгъундж-хэм альапсэ кIэутыгъэным пае,

шIэжыыр щылэн ыкIы гъэпы-тэгъэн зэрэфаем зэкIэ мы Iофыгъо инхэу зэшлуахыхэрэ-тегъэпсыхьагъэх.

УиблэкIыгъэ зыфэдагъэр умышлэу, непэрэ щылэкIэ тын-чим уасэ фэшлыгъуай. ТапэкIэ щылагъэхэм кIынэу ащэчыгъэр, ахэм апсэ атызэ мамырныгъэр кызыэрэтфыдахыгъэр цыкIуи ини зэфэдэу афилотыкIыгъэныр, а хъугъэ-шIэгъэ тхьамыкIагом-кIэ гууз-лыуз ялэу кIэлэцIыкIу-хэр ыкIы ныбжыкIэхэр хэгъэгъу гукIэгъу, цыфыгъэ, плыгъэ ахэ-лъэу плугъэнхэр тыхэгъэгукIэ пшэ-рылъ шъхьалэх. Ахэр зэкIэ уасэ зилэх.

Мэлылфэгъум и 23-м 2015-

рэ илъэсым гуманитар ушэтын-хэмкIэ Адыгэ республикэ ин-ститутэу Т. КIэрацэм ыцIэ зыхьырым мэфэкIышхом фэ-гъэхьыгъэ шIэныгъэ конферен-цие «Темыр Кавказым ис цыф лъэпкхэм фашизмэр зэрэзха-къутагъэр ыкIы ялахъэу Те-клоныгъэм халхьагъэр» зыфи-лорэр щылагъ.

ШIэныгъэ конференциер къы-зэлуихыгъ ыкIы зэришагъ гу-манитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтым ипашэ игуадзэу, тарихъ шIэныгъэ-хэмкIэ докторэу Пэнэшъу Ас-кэр. МэфэкIышхоу къэблагъэ-рэм, Теклоныгъэм ия 70-рэ илъэс ипэгъокIэу, еджаплэхэм, культурэ IофшIаплэхэм зэфэ-дэкIэ Iофтхьабзэхэр зращы-зэхашэхэрэ, ежъ институтми

мы лъэныкъомкIэ ишъыпкъэу Iоф зэришлэрэ кIыгъэтхыгъ. Хэти шIошъхъуныгъэ пытэ илэным пае тарихъ шъыпкъа-гъэр зэлыгъэшIэгъэным ыкIы шIэжыым ылъапсэ гъэпытэ-гъэным мэхъанэ ялэу зэрэщы-тыр къылуагъ. Цыф лъэпкы-бэу хэгъэгъушхом исыгъэхэм язэгъурыло-зэдеIэжъныгъэ ихьатыркIэ мамырныгъэр ухъ-магъэ зэрэхъугъэр къыхыгъэ-щыгъ.

Конференцием итемэ инэу «Вклад народов Северного Кавказа в Победу над фа-шизмом» зыфилорэр къызэлу-зыхэр докладхэр къашыгъэх АР-м иветеранхэм я Совет итхьаматэу Къоджэ Аслъан, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм культурэмкIэ и Комитет ипашэу, философии шIэныгъэ-хэмкIэ кандидатэу Евгений Са-ловым, АКЪУ-м ипрофессорэу, тарихъ шIэныгъэхэмкIэ докторэу

Елена Малышевам, гуманитар ушэтынхэмкIэ институтым ило-фышлэу, тарихъ шIэныгъэхэмкIэ докторэу Ацумыжъ Казбек, мы институт дэдэм илофышлэу шъхьалэу, тарихъ шIэныгъэхэм-кIэ кандидатэу ЕмтIыль Разы-ет, нэмыкIхэми. Къэгъушлэагъэ пэпчэ ззошхом илъэхъан зы лъэныкъо хэхыгъэкIэ къыри-лотыкIэу гъэпсыгъагъэ. Гушылэу къашыгъэхэр зэкIэ дэтхэу сборник мы илъэсым къыда-гъэкIыжыныу мурад ашылгъ.

Узэкъотыным, узэгъурылоным, хэгъэгъу шлэушлэгъу уилэным, ош фэдэ цыфымкIэ гукIэгъу пхэ-лыным узэрагъэлъашырэр, зэ-дебгъаштэу узэфэсакъыжъмэ, къушъхьэри бгъэкощын зэрэ-плэкIыштыр, Теклоныгъэшхор мы шэнышлэхэм яхьатыркIэ кызыэрэдахыгъэр конференцием щыкIагъэтхыгъ.

ДЗЭУКЪОЖЪ Нуриет.

Мэщбэшлэ Исхьяк итхыгъэ зэхэубытагъэхэм ялъэтегъэуцо
Санкт-Петербург щылагъ

Агъэшлуагъ, алъытагъ

хъукъо Бислъан, зэльашлэрэ генерал-лейтенантэу, псэолъэшлэу **Хьамхъукъо Руслъан**, шлэныгъэ Гупчэу «Петрополь» ипрезидентэу, тарихъ шлэныгъэхэмклэ докторэу **Тамара Смирновар**, абхъаз обществэу «АП-

чыгу гупсэм ыкли лъэпкъым фырылэ шульэгъур къащилотыкыгъ. Мэщбэшлэ Исхьяк итворчествэ зэфэдэклэ адыгэхэм ятарихъ юфыгъохэр ыкли яджырэ щылаклэ, а зэкълэми лъэпкъ акъылыр зерадэлоры-

шлэрэ ащызэхэшлэ, — кылуагъ Хьамхъукъом. — Мэщбэшлэ Исхьяк — тхэкло-гуманист, ащ икълэмэпыс фэдэрэ социальнэ-политическэ фыртыни зэпаклынэу щытэп. Хьамхъукъо Бислъан цыфхэм ягулытэ тхаклом итхыгъэ зэхэубытагъэхэу томи 7 хъурэм ричлэпэгъ. Мэщбэшлэ Исхьяк итхыгъэ зэхэтхэм поэтиер ыкли прозэр, романхэр, анахъу тхылъеджэхэр зыфэнэлуасэхэу «Из тмы веков», «Адыги», «Жернова», «Два пленника», «Хан-Гирей», ахэм анэмыхлэхэри кызырэдэхьагъэхэр кылуагъ.

Студентхэр агу къаделэу Исхьяк иусэхэу анахъ якласэхэм къаджагъэх.

1953-рэ илъэсым тхаклом иапэрэ тхылъ кыдэклэ. Мэщбэшлэ Исхьяк ытхыхэрэ урысыбзэкълэ зэздэклэгъэхэм ащыщых Роберт Рож-

кыпычъэу» тхылъеджэм ригъэлэгъу зэрэмыхуштыр кигъэтхыгъ. «Гукъэо, гукъэкыжъ чыжэхэмклэ тыщылэн тлъэклэ щтэп, — ащ кигъэтхыгъ, —

« Мэщбэшлэ Исхьяк итворчествэ зэфэдэклэ адыгэхэм ятарихъ юфыгъохэр ыкли яджырэ щылаклэ, а зэкълэми лъэпкъ акъылыр зерадэлорышлэрэ ащызэхэшлэ, — кылуагъ Хьамхъукъом, — Мэщбэшлэ Исхьяк — тхэкло-гуманист, ащ икълэмэпыс фэдэрэ социальнэ-политическэ фыртыни зэпаклынэу щытэп. »

дественскэр ыкли **Варлам Шалимовыр, джащ фэдэу фэшхьаф лъэпкъыбзэхэмклэ зерадэклэгъэхэу кыдэклэгъэх.**

Адыгэ Республикэм игимн игушылэхэр зытхыгъэр Мэщбэшлэ Исхьяк арэу зэрэщытыр аригъэшлагъ. Мэщбэшлэр классическэ тхыгъэ инхэм зэрэздэклэклор, ахэр — «Слово о Полку Игореве», Пушкиным произведениихэу «Медный всадник», «Скупой рыцарь», «Моцарт и Сальери», Лермонтовым ипоэмэу «Беглец» адыгабзэм зэрэригъэклугъэхэр кылуагъ.

— Мэщбэшлэ Исхьяк ежэ

тапэклэ сыдигъуи тыплъэн фае. Ар сэ сишлэшхуныгъ, пытэу гуклэ зыдэслыгъ. Огоу ташхьагъ итыр, тыгъэу тыкъэзыгъэфабэрэу цыфхэм яупчыхэрэп лъэпкъэу ахэр зыщычхэмклэ».

Клэлэцыклэхэм ыкли ныбжыкълэхэм я Азербайджан еджэлэгъэсэлпэ Гупчэу ипашэу Гасан Масимовым ишлэшлэ, Мэщбэшлэ Исхьяк иусэхэр, поэмэхэр ыкли романхэр цыф лъэпкъ пстэуми зэфэдэу зэхашыкых, агурэлэх. Тхаклор джары Темыр Кавказым имызакъоу, зэрэ Урысыеу ыкли лэклэб къэралыгъохэми ащызыгъэшлагъэр. Ау тхаклом игеройхэм яшэнхэр, ягъэпсыклэ-хабзэхэр, агу щыхьэрэ-щышлэрэр Кавказым щыпсэурэ лъэпкъхэм нахъ апэблагъэх, нахъ ялъаплэх. Мэщбэшлэ Исхьяк пытэныгъэ ин ыкли шхъэкълэфэ дахэ Кавказым зыщыфашырэ тхаклу. Анахъ уасэ зилэр, илитературэ творчествэ готэу, клуачи, уахти общественнэ юфшлэнышхомклэ зэригъотырэр арэу ылытагъ. Илофшлагъэ зыкыныгъэ, мамырныгъэ ыкли зэгурылоныгъэ Кавказым ылынымклэ шлогъэшо зэрилэр кигъэтхыгъ.

Хьамхъукъо Руслъан игушылэ анахъ кышчыгъэхэщыгъэр Мэщбэшлэ Исхьяк шлэныгъэшхо зэрэлэклэлыр, гушылэм игъэфедэн зэрэфэлэпласэр, илъэпкъ зылэтыгъэ ыкыо класэу, зитворчествэкълэ емызэщыжъу ихэгъэу шлу зыльэгъоу, фэусэу, къэзылоу зэрэщытыр ары.

Пчыхъзэхэхэхэм джащ фэдэу тхэклошхом фэгъэхыгъэ псэлъэ фэабэ кышчалуагъ. Лъэтегъэуцор зычаухыным Мэщбэшлэ Исхьяк ыцлэклэ «Адыгэ Хасэм» ипрезидентэу Хьамхъукъо Бислъан Мухьдин ыкыом томибл хуэрэ тхаклом итхыгъэ зэхэубытагъэхэр Санкт-Петербург итхылъ еджаплэу Лермонтовым ыцлэ зыхьырэм фигъэшшоагъэх.

Хэутыным фэзыгъэхьабырыгъэр МАМАРЫКЪО Нурыет.

Сурэтхэр юфшхьабзэм щытырахыгъэх.

Мэлыльфэгъум и 4-м, 2015-рэ илъэсым Санкт-Петербург итхылъеджаплэу Лермонтовым ыцлэклэ щытым Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым ялъэпкъ тхаклоу, СССР-м ыкли Адыгэ Республикэм я Къэралыгъо шульаф-тынхэм ялауреатэу, Урысые Федерацием и Президент дэжэ щызэхэщэгъэ Общественнэ палатэм хэтэу Мэщбэшлэ Исхьяк Шумафэ ыкыом итхыгъэ зэхэубытагъэхэм ялъэтегъэуцо щылагъ. Юфшхьабзэм клэщакло фэхъугъэх Санкт-Петербург ишъолпыр общественнэ организациеу «Лъэпкъ культурэхэм я Унэ», Санкт-Петербург иобщественнэ организациеу «Черкес обществэу «Адыгэ Хасэр» ыкли лъэпкъ литературэхэм ятхылъеджаплэу Лермонтовым ыцлэ зыхьырэ.

Лъэпкъ литературэхэм ятхылъеджаплэу Лермонтовым ыцлэ зыхьырэ адыгэ тхэклоу цлэрылом изэчый зигунэхэм зэльаушэгъагъ. Зэхэхэплэ унэхом лъэпкъ культурэ объединениехэм, творческэ интеллигенцием ыкли бизнесым ялыкълэхэр кышчызэрэугъои-

« Клэлэцыклэхэм ыкли ныбжыкълэхэм я Азербайджан еджэлэ-гъэсэлпэ Гупчэу ипашэу Гасан Масимовым ишлэшлэ, Мэщбэшлэ Исхьяк иусэхэр, поэмэхэр ыкли романхэр цыф лъэпкъ пстэуми зэфэдэу зэхашыкых, агурэлэх. Тхаклор джары Темыр Кавказым имызакъоу, зэрэ Урысыеу ыкли лэклэб къэралыгъохэми ащызыгъэшлагъэр. »

гъагъэх. Санкт-Петербург иобщественнэ организациеу «Черкес обществэу «Адыгэ Хасэр» зыфилорэм ипрезидентэу Хьам-

СНЫ» итхьаматэу **Боча Аджиджал**, ЮНЕСКО-м икафедрэу Санкт-Петербург щылэм илыкълэу **Наталья Золотухина**, клэлэцыклэхэм ыкли ныбжыкълэхэм я Азербайджан гъэсэлпэ-еджэлэ Гупчэу ипашэу, Урысые Федерацием лъэпкъ гъэсэныгъэмклэ иотличникэу **Гасан Масимовыр**, псэолъэшл организациеу «Петрополь» игенеральнэ директорэу **Хьамхъукъо Аслъан**, Санкт-Петербург щеджэрэ ныбжыкълэхэу Адыгэ Республикэм, Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым ащыщхэр, нэмыкълэхэри.

Лъэтегъэуцор кызылуихыгъ Санкт-Петербург иобщественнэ организациеу «Черкес обществэу «Адыгэ Хасэр» зыфилорэм ипрезидентэу **Хьамхъукъо Бислъан**. «Мэщбэшлэ Исхьяк ипроизведениехэм шлүм ыкли цыфыгъэм яидеэхэр апхырэкых,

«Адыгэхэр» зыфилорэр ахэм апэрагъ.

Кызызэхьагъэхэм апашхьэ Хьамхъукъо Бислъан псэлъэ фабэ кышчышлыгъ, ар тхаклом ишылэныгъэ ыкли итворчествэ уафигъэнэлэуасэу щытыгъ.

Мэщбэшлэ Исхьяк жьоныгъуакълэм и 28-м, 1931-рэ илъэсым Краснодар краим и Успенскэ район ит къуаджэу Урупскэм (Шхъащэфыжъ) кышчыхъугъ. Литературнэ институтэу Москва дэтым щеджагъ. 1949-рэ илъэсым иапэрэ усэхэр хэку гъэзетэу «Социалистическэ Адыгеим» кышчыхиутыгъагъ.

итарихъ-литературэ гупшысэ тэрэзэу кыыхыгъ ыкли ыгъэунафыгъ, ар конфронтацием кыфаджэрэп, — кылуагъ Хьамхъукъо Бислъан. — Ащ имэхьанэр, мэшлуж яжъэм упэмыпшэу, пытэныгъэ-шхъэкълэфэ хэти зэфыуилэу, мамырэу упсэуныр ары.

«Сыгуклэ сэ сыадыг, ау зэкълэ сызэрэщытэу — сыроссиянин, — зэгорэм кылуагъ тхаклом. — Тарихъ хъугъэ-шлагъэхэр зафэу къэсэтхых, силъэпкъ а зэкълэ фэслотэн фаеу сэлъытэ». Ау тарихыым сыд шъуашэ илэми, тхаклом — адыгэм итворчествэкълэ «къамэр пыыр

1941 – 1945-рэ илъэсхэм щылэгъэ Хэгъэгъу ззошхом Теклоныгъэр кызыщыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ мэфэкI лoфтхьабзэу зэхащэштхэр

Мазэр, мафэр	Уахътэр	лофтхьабзэр зыфэдэр	Зыщызэхашэшт чыплэр
Мэлылфэгъум и 22 — жьоныгъуакIэм и 9-м	—	Урысые патриотическэ лoфтхьабзэу «Георгиевская ленточка» зыфилорэр	АР-м икьалэхэмрэ ирайонхэмрэ ямуниципальнэ образованиехэр
ЖьоныгъуакIэм и 2 — 8-м	14.00	Шахматхэр. Ветеранхэм якъэлэ зэнэкьокъу	къ. Мыекъуапэ, шахмат клубыр
ЖьоныгъуакIэм и 2 — 9-м	—	Урысые патриотическэ лoфтхьабзэу «Народная Победа» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр
ЖьоныгъуакIэм и 3-м	16.00	Муниципальнэ творческэ коллективхэм ямэфэкI концертэу «Победа в сердцах поколений!» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, Концерт къэгъэлъэгъуапIэу «Налмэс»
ЖьоныгъуакIэм и 6-м	10.00	ОрэдIонымкIэ къэлэ зэнэкьокъоу «Равнение на мужество» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, В.И. Лениным ыцIэ зыхьырэ гупчэр
ЖьоныгъуакIэм и 6-м	12.00	Урысые флэшмобэу «День Победы» зыфилорэм Теклоныгъэм и Мафэ фэгъэхыгъэ орэдыр кыщалошт	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыплэ къэлэ паркыр
ЖьоныгъуакIэм и 6-м	15.00	Адыгеим къашьохэмкIэ и Къэралыгъо академическэ ансамблэу «Налмэсым» иконцерт	къ. Мыекъуапэ, концерт къэгъэлъэгъуапIэу «Налмэс»
ЖьоныгъуакIэм и 6-м	15.00	Экспозиционнэ залэу «Хэгъэгъу ззошхом илъэхъан Адыгеир» зыфилорэр кызызлуахышт	къ. Мыекъуапэ, АР-м и Лъэпкъ музей
ЖьоныгъуакIэм и 6-м	18.00	Кушъэкъо Симэ иконцертэу «Песни военных лет» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, АР-м и Къэралыгъо филармоние
ЖьоныгъуакIэм и 7-м	11.00	АР-м и Лышъхъэ Хэгъэгъу ззошхом иветеранхэр ригъэблэгъэштых	къ. Мыекъуапэ, АР-м и Правительствэ зычIэт Унэр
ЖьоныгъуакIэм и 7-м	11.00	Цыфхэр жьугъэу зыхэлэжъэшт спортивнэ лoфтхьабзэу «Конный парад Победы» зыфилорэр	къу. Гавердовскэр, АР-м шы спортымкIэ и СДЮСШОР, ур. я 2-рэ Гагариныр, 13А
ЖьоныгъуакIэм и 8 — 9-м	10.00	Футбол цыкIумкIэ кIэлакIэхэм язэнэкьокъу	къ. Мыекъуапэ, АР-м футболымкIэ и СДЮСШОР истадион, Конституцием иур., 8А
ЖьоныгъуакIэм и 8-м	9.00 — 11.00	Урысые лoфтхьабзэу «Вахта Памяти» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, Гупчэ мемориалыр
ЖьоныгъуакIэм и 8-м	9.00	Атлетикэ псынкIэмкIэ эстафетэр	къ. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр
ЖьоныгъуакIэм и 8-м	12.00	1941 — 1945-рэ илъэсхэм щылэгъэ Хэгъэгъу ззошхом Теклоныгъэр кызыщыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ МэфэкI зэхахьэмрэ концертымрэ	къ. Мыекъуапэ, АР-м и Къэралыгъо филармоние
ЖьоныгъуакIэм и 8-м	17.00	Лъэпкъ творчествэм ифестивалэу «Салют Победы!»	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыплэ къэлэ паркыр
ЖьоныгъуакIэм и 8-м	18.30	З.Чернышевам и «Романс для двух голосов» зыфилорэм техыгъэ спектаклэу Урыс къэралыгъо драматическэ театрэу А.С. Пушкиным ыцIэ зыхьырэм щагъэуцугъэр къагъэлъэгъошт	къ. Мыекъуапэ, Пушкиным ыцIэ зыхьырэ народнэ унэр
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	10.00 — 19.00	«Теклоныгъэм иорэдхэр» зыфилорэ музыкальнэ къэтыныр	къ. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	10.00	АР-м теннисымкIэ и СДЮСШОР изэлухыгъэ зэнэкьокъу	къ. Мыекъуапэ, Лениным ыцIэ зыхьырэ Гупчэр
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	11.00	1941 — 1945-рэ илъэсхэм щылэгъэ Хэгъэгъу ззошхом щыфэхыгъэ-хэм я ШIэжъ агъэлъэплэшт, саугъэтым къэгъагъэхэр кIэлъыралъхаштых	къ. Мыекъуапэ, Гупчэ мемориалыр
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	12.00	Урысые патриотическэ лoфтхьабзэу «Бессмертный полк» зыфилорэр. Ялахьылхэм заом Iутыгъэхэм ясурэтхэр алыгъхэу урамым кырыкIоштых	къ. Мыекъуапэ, Лениным ыцIэ зыхьырэ гупчэр — зыгъэпсэфыплэ къэлэ паркыр (урамэу КраснооктябрьскэмкIэ)
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	12.00 — 13.30	Гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэм якIэлэцIыкIу творческэ коллективхэм ямэфэкI программэу «Живет Победа в поколениях!» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыплэ къэлэ паркыр (дэхьапIэм Iут зэлухыгъэ эстрадэр)
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	12.00 — 13.30	Къ. Мыекъуапэ икIэлэцIыкIу художественнэ еджаплэ къекIуалэхэрэм яппенэрэу «Дети рисуют Победу!» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыплэ къэлэ паркым ичыгIдэкI гьогухэр
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	12.30 — 16.00	Хэгъэгъу ззошхом иветеранхэр зыщагъэшхэштхэ лoфтхьабзэу «ДзэкIолIым ипIаст» зыфилорэр, къалэм итворческэ коллективхэр зыхэлэжъэхэрэ тематическэ программэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыплэ къэлэ паркыр
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	13.00 — 15.00	«Войны священные страницы навечно в памяти людской!» зыфилорэ поэтическэ аллеер	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыплэ къэлэ паркыр (зэлухыгъэ эстрадэу «Ракушка» зыфилорэр)
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	15.00 — 16.30	Народнэ творчествэм ия XVI-рэ фестивалэу «Не стареют душой ветераны» зыфилорэм хэлажъэхэрэм якIэлэх гала-концерт	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыплэ къэлэ паркыр (зэлухыгъэ эстрадэу «Ракушка» зыфилорэр)
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	16.00 — 18.30	«Мы этот подвиг в сердце сохраним!» зыфилорэ мэфэкI концерт	Зыгъэпсэфыплэ къэлэ паркыр (дэхьапIэм Iут зэлухыгъэ эстрадэр)
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	17.00 — 19.00	Муниципальнэ духовой оркестрэр зыхэлэжъэшт къэшъо программэу «Победный вальс» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыплэ къэлэ паркыр (зэлухыгъэ эстрадэу «Ракушка» зыфилорэр)
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	19.00	Зэрэ Урысыеу такыккъэ щышъыгъоштых	Адыгэ Республикэр
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	19.00 — 22.00	Адыгэ Республикэм искусствэхэмкIэ илэпIасэхэм ямэфэкI концертэу «Сквозь года звенит Победа!» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, Лениным ыцIэ зыхьырэ Гупчэр
ЖьоныгъуакIэм и 9-м	22.00	МэфэкI мэшIоустхъу	къ. Мыекъуапэ, Лениным ыцIэ зыхьырэ Гупчэр

ТЕКЮНЫГЪЭМ ия 70-рэ ИЛЪЭС

Тэхьутэмыкъуаехэр апэрэх

Адыгэ Республикэм икьалэхэм яклэ-лэеджаклохэр «Президент зэлюклэгъухэр» зыфилорэ спорт зэнэкьокьухэм чанэу ахэлажъэх. КӀалэхэри, пшъашъэхэри апэрэ чыплэхэм афэбанэхэзэ, якьулайныгъэ зэрэхагъахьорэм тегъэгущӀо. Текюныгъэм ия 70-рэ илъэс зэнэкьокьур фэгъэхьыгъ.

КӀэлэеджаклохэр кьэлыгъэх, кӀуачӀэр зыпсыхьэрэ шыкӀэхэмкӀэ зэнэкьокьугъэх. Мыекъуапэ щыклогъэ зэлюклэгъухэм Тэхьутэмыкье районым икомандэ апэрэ чыплэр кыщыдихыгъ. Адыгэкъалэ икӀэлэеджаклохэр ятӀонэрэ хьугъэх, кьалэу Мыекъуапэ щыцхэм яцӀэнэрэ чыплэр ахыгъ.

Адыгэ Республикэм физкультурэмкӀэ ыкӀи спортмкӀэ и Комитет иотдел ипашъэу Ирина

Тэхьутэмыкье районым икӀэлэеджаклохэр.

Манченкэм, Тэхьутэмыкье районым икомандэ Иоф дэзышлагъэхэу ЦыкӀу Налбий, Ирина Торосьян, Полина Приваловам анахьэу аналэ зытырадзагъэр унэшъо хэхыгъэм тетэу клэ-

лэеджаклохэр хэгъэгу зэнэкьокьухэм афагъэхъазырынхэм тапӀкӀэ зэрэпылыштхэр ары. ХагъэунэфыкӀырэ чыплэхэр кьыдэзыхыгъэхэм шӀухъафтынхэр афашыгъэх.

КЪАШЪОМ И ДУНЭЕ МАФ

Мэфэкл зэхыхь

Къашъом и Дунэе мафэ фэгъэхьыгъэ пчыхьэзэхыхьэу непэ Мыекъуапэ щыкло-щтым Къалмыкьым иансамблэ цӀэрылоу «Тюльпань», зэлышӀэрэ «Налмэсыр», Адыгеим икӀэлэеджакло кьэшъокло куп анахь дэгъухэр хэлэжъэщтых.

РАФТИНГЫР

Мыекъопэ районым щӀкӀо

Урысыем и Кьыблэ рафтингмкӀэ изэнэкьокьу командэ 23-рэ щызӀулагъ. Мэлыльфэгъум и 29 — 30-м Адыгеим изӀлухыгъэ зэнэкьокьу спортсменхэр хэлэжъэщтых. Урысыем изэнэкьокьу жьоныгъокӀэ мазэм и 1-м пчыхьэм сыхьатыр 5-м кьызӀуахышт. Концертым республикэм и артистхэр хэлэжъэщтых.

ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Б. Натхьор анахь дэгъу

Урысые Федерацием футболмкӀэ изэнэкьокьоу апшъэрэ купым щыклорэм зичӀэзыу ешӀэгъухэр мэлыльфэгъум и 24 — 26-м зэрэщаухыгъэхэр зэфӀэтэхьысыжъых. «Зенит» дышъэ медальхэр кьыдихынхэмкӀэ амалышӀухэр илэх. Я 2 — 3-рэ чыплэхэр зыхьынхэ зылъэкӀыштхэр команди 4 мэхъух.

ЕшӀэгъухэр

«Уфа» — «Кубань» — 3:2, «Мордовия» — «Урал» — 2:4, «Амкар» — «Терек» — 2:1, «Торпедо» — ЦСКА — 0:2, «Краснодар» — «Локомотив» — 1:0, «Спартак» — «Рубин» — 1:0, «Ростов» — «Динамо» — 2:2, «Зенит» — «Арсенал» — 1:0.

«Кубань» ешӀэгъур кьыхьы-зэ, я 90-рэ такыкьым пенальтиклэ кьэлапчъэм лӀгуаор кьышудадзагъ. ЗӀуклэгъум иаужырэ

нэгъэуплӀӀэгъухэм «Уфа» ифутболистхэм яцӀэнэрэу хьагъэм лӀгуаор радзи, 3:2-у теклоныгъэр кьыдахыгъ.

«Спартак» «Рубин» дешӀэзэ, судьям афыхыгъэхьогъэ уахьтэм кьыклоцӀ бысымхэм кьэлапчъэм лӀгуаор дадзагъ, 1:0-у «Спартак» текӀуагъ.

ЦСКА-м ешӀэгъур кьызӀерихьыгъэ шыкӀэм нахь тигъэгущӀуагъ. Натхьо Бибарс метрэ 50-м кьышымыкӀэу ыпӀкӀэ ытыгъэ лӀгуаор ЦСКА-м ифутболистэу Странберг хьагъэм ридзагъ. Ащ ыуж Б. Натхьор «Торпедэм» ифутболист заулэмэ алӀкӀӀӀ, кьэлапчъэм лӀгуаор дахэу ридзагъ. ЕшӀэгъум футболист анахь дэгъоу кьышыхахыгъэр Натхьо Бибарс ары.

«Краснодар» ятӀонэрэ чыплӀэм фэбанэ. «Динамо» ипашъэхэм кьы-зэралорэмкӀэ, командэм мыгъэ медаль кьызыдимыхькӀэ, ипшъэрылхэр ымыгъэцӀагъэхэу алытӀэшт.

ЧыплӀэхэр

1. «Зенит» — 59
2. «Краснодар» — 51
3. ЦСКА — 47
4. «Динамо» — 44
5. «Рубин» — 43
6. «Спартак» — 42
7. «Локомотив» — 38
8. «Кубань» — 32
9. «Терек» — 30
10. «Мордовия» — 28
11. «Ростов» — 27
12. «Уфа» — 25
13. «Урал» — 23
14. «Арсенал» — 23
15. «Амкар» — 20
16. «Торпедо» — 20

Я 26-рэ зӀуклэгъухэр

2.05. шӀэмбӀт

«Спартак» — «Зенит», 13:30
«Ростов» — «Терек», 19:00

3.05. тхьаумаф

«Кубань» — «Динамо», 13:30
«Амкар» — «Локомотив», 16:00
«Торпедо» — «Рубин», 18:30
4.05. блыпӀэ
«Уфа» — «Мордовия», 13:00
«Арсенал» — «Краснодар», 15:30
ЦСКА — «Урал», 18:00.

«Кубань» — ЦСКА

Урысыем и Кубок кьыдэхыгъэнымкӀэ финалныкьом хэбьагъэхэр зедешӀэщтых. «Кубань» непэ ЦСКА-м Краснодар щыӀуклӀэшт. ЕшӀэгъур сыхьатыр 19:30-м стадионэу «Кубань» зыфилорэм щаублӀэшт. Натхьо Бибарс телефонкӀэ кьытилуагъ ешӀэгъум зэрӀфэхъазырыр.

Спортыр зикласэхэу Мыекъуапэ, Адыгэкъалэ, Теуцожь ыкӀи Тэхьутэмыкье районхэм ащыпс-ухэрэр ешӀэгъум еплъынхэу Краснодар зэрӀкӀоштхэр тӀшӀэ. ЗӀу-клэгъум теклоныгъэр кьыщыдэ-зыхьырэр финалныкьом хӀфӀэшт.

ЯТӀОНЭРЭ КУПЭУ «КЪЫБЛЭР»

Узыпэмыуцурэм пшӀуихьышт

Купэу «Къыблэм» хэт коман-дэхэм язичӀэзыу ешӀэгъухэр зэ-раухыгъэхэм упчӀабэ кьалэтыгъ. АпӀ итхэм чӀэнагъэхэр ашӀых, ащ даклоу, апэрэ чыплэр кьы-дэзыхыштыр кьэшӀӀэгъошӀо.

ЗӀЭТӀГЪАПШӀЭ

«Биолог» — «Мэщыкьу» — 0:0, «ЗӀэкьошныгъ» — МИТОС — 3:4, «Афыпс» — «Ангушт» — 1:2, «Торпедо» — «Динамо» — 0:1, «Черноморец» — «Спартак» — 1:1, «Витязь» — «Таганрог» — 2:1.

ПРЕСС-ЗӀУКӀӀЭГЪУР

МИТОС итренер шъхьалэу А. Ку-

ликовым кьытилуагъ теклоныгъэр кьыдэхыгъэным хьакӀэхэр яшъып-кьэу зэрӀфӀэбэнагъэхэр. Такыкь 90-м ыуж пчъагъэр 3:3-у щытыгъ. ЗӀуклэгъур зыщаухыштм Ново-черкасскӀэ ифутболистхэр апӀ-кӀэ кылыгыгъэх, хьагъэм лӀгуаор радзӀэнэу игъо ифагъэх.

ТӀэ зэрӀтлытӀэрэмкӀэ, тиухъу-маклохэр хьакӀэхэм яфутболи-стхэм пхъашъэу апӀуцугъэхӀ, гуфит-шъхьафитэу тикъэлапчъэ кьырагъӀуегъэх.

«ЗӀэкьошныгъэм» итренер шъхьа-лэу К. Степанян ешӀэгъур зэ-раухыгъэм ыгъэрэзагъӀ. 1:0-у,

2:1-у зӀуклэгъур тикомандэ кьы-хьышттыгъ. А. ДомшинскӀэм гьог-гъуитӀо хьагъэм лӀгуаор ридзагъ. 2:3-у тшӀуахьызэ, тикомандэ ика-питанэу М. Мыкьом шъхьӀкӀэ лӀгуаор дидзагъ — 3:3.

Уистадион ущешӀӀэзэ гьоггъуи 4 кьэлапчъэм лӀгуаор кьыпшӀу-дадзӀэныр гухӀкӀ. Ар ешӀӀкӀэ дӀ-гъоп.

ЧЫПӀӀЭХЭР

1. «Черноморец» — 27
2. «Витязь» — 27
3. «Торпедо» — 26
4. МИТОС — 24
5. «Динамо» — 21

6. «Афыпс» — 21
7. «Спартак» — 20
8. «Мэщыкьу» — 17
9. «Ангушт» — 15
10. «Таганрог» — 14
11. «ЗӀэкьошныгъ» — 11
12. «Биолог» — 10
13. «Алания» — 6
14. «Астрахань» — 6
15. «Анжи-2» — 6
16. «Шъачэ» — 3
17. «Терек-2» — 3
18. «Краснодар-2» — 0.

«ЗӀэкьошныгъэр» непэ Назрань щешӀӀэшт.

НӀкӀубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТӀЫЛЪ Нурбий.

ЗӀэхъыщагъэр ыкӀи кьыдэзы-гъӀкӀырэр:

Адыгэ Республи-кэм лӀӀӀкь ИофхэмкӀэ, лӀкӀыб кьэралхэм ащы-псӀурэ тильӀп-кьӀэгъухэм адырӀӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи кьӀа-бар жьугъэм иамал-хэмкӀэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскӀэр, 236

Редакциер зыдэшылӀэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. ПервомайскӀэр, 197.

Телефонхэр:

приемнӀэр: 52-16-79, редактор шъхьалӀэм иапӀэрэ гуадзӀэр: 52-49-44, редактор гуадзӀэр-пшӀӀӀӀӀыжъ зы-хьырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-гъэр:

Урысые Федерацием хӀутын ИофхэмкӀэ, телерадиокъэтын-хэмкӀэ ыкӀи зӀлы-лӀэсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплӀэ гъӀоры-шӀаплӀ, зӀраушыхьа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. ПионерскӀэр, 268

ЗӀкӀӀмкӀи пчъагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 677

ХӀутыным узшыкӀӀтхӀэнэу щыт уахьтӀэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкӀӀтхӀэгъэхэ уахьтӀэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалӀэр
ДӀрбӀ Тимур

Редактор шъхьалӀэм иапӀэрэ гуадзӀэр

МӀшӀлӀэкьо
Саид

Редактор шъхьалӀэм игуадзӀэр — пшӀӀӀӀӀыжъ зыхьырэ секретары
ХьурмӀ Хьусен